

Grödemoderna

Svenska
Barnmorskeförbundets
Tidskrift

MILJÖ

NR 7-8 • JULI-AUGUSTI • ÅRGÅNG 123

Ansvarig utgivare
Förbundsordförande
Ingela Wiklund

Chefredaktör
Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Redaktion
Helena Lindgren
Pernilla Ny
Karin Reimegård
Eva Timerdal
Maria Sahlin

Redaktionen förbehåller sig rätten att korta
och redigera insänt material.

Jordmodern
utkommer med 10 nummer per år.

Prenumeration
förynas årligen, 500 kronor per år

Annonser
bokas på kansliet
maria.sahlin@barnmorskeforbundet.se
Tfn 08-10 70 88

Sista bokningdag för medlemsannonser
den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet
Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
Tfn 08-10 70 88

kansli@barnmorskeforbundet.se
www.barnmorskeforbundet.se

Manusgranskning
Birgita Klepke

Grafisk formgivning
AB Huset Makalösa

Tryck
Åtta.45 Tryckeri AB

INNEHÅLL

Att värna livet	s. 4
Miljön påverkar vår hälsa	s. 6
God kemi	s. 12
Lustgas – en vän i nöden	s. 13
Miljönytta och förbättrad arbetsmiljö	s. 15
Grönt ljus för miljövänlig fertilitet	s. 18
Till de oföddas försvar	s. 22
Vi måste bråka mycket mera!	s. 26
Länge leve mamma!	s. 27
Politikerdebatt om Millenniemål 5	s. 29
Insändare	s. 30
Ordförande har ordet	s. 32

Kathe Wedin
Styrelseledamot i Svenska Barnmorskeförbundet

Mat som håller sig ätbar i flera månader i en glasburk! Är det hälsosam mat?

Inte en enda blåklint

När jag var barn i Skåne på 1950-talet plockade vi blåklint och andra blommor i kanten på sädesfälten. I slutet av 70-talet var jag mamma till fyra små barn och funderade på varför det enbart kunde växa en enda sorts säd, helt ostörd av andra växter – eller ogräs som blommorna benämndes. Inte en enda blåklint fanns kvar.

Jag visste att bönderna använde starka medel för att bekämpa ogräset. Om de medlen kunde ta död på blommor och andra växter, hur påverkades då våra kroppar av de

livsmedel som utvanns av sädeslaget?

Jag funderade på barnmat på burk. Mat som håller sig ätbar i flera månader i en glasburk! Är det hälsosam mat? Frukt och grönsaker som inte ruttar trots att de legat framme i flera veckor!

Det finns mycket att fundera över när det gäller vårt sätt att leva. Som barnmorskor möter vi varje dag frågor som berör miljön. Frågor från kvinnor i alla åldrar som gäller allt från intag av hormoner och infertilitet till graviditet, förlossning och amning.

Ingela Wiklund
Förbundsordförande

”Hälsa hos flickor och kvinnor är en mänsklig rättighet.”

Kunskap i syfte att överleva

I juni 2010 genomfördes i Washington den andra globala konferensen ”Women deliver”. ”Women deliver” är en global organisation med syfte att samla röster från hela världen för att kräva åtgärder mot mödradödlighet. På konferensen deltog många olika ideella och professionella yrkesorganisationer, biståndsorganisationer, kändisar, forskare men också parlamentariker som på olika sätt är involverade i arbetet med att förbättra situationen för unga flickor och kvinnor i utvecklingsländer.

En av de mest uppskattade föreläsningarna under konferensen hölls av Hans Rosling, professor i internationell hälsa vid Karolinska Institutet i Stockholm. Att fattigdom är den främsta orsaken till ohälsa är ett av Hans

Roslings budskap. Han vänder sig emot den numera förlegade indelningen i u- och i-länder när det gäller hälsa, graviditet och barnafödande. Han menar att man inte längre kan förstå världen genom att titta på kontinenterna. Hans Rosling tar den stora skillnaden mellan utvecklingsnivån i de asiatiska länderna Irak, Iran och Afghanistan som exempel. Iran ligger 50 år före Irak som i sin tur ligger 50 år före Afghanistan. Det senaste årtiondet är Egypten det land i världen som sänkt sin barnadödlighet mest. Samtidigt hör länderna i södra och östra Afrika till de länder som drabbats mest av AIDS-epidemin.

Det går inte heller att enkelt förklara hälso- och befolkningsutvecklingen i politiska termer menar Hans Rosling.

De senaste decennierna har länder som Peru, Vietnam, Marocko och Iran alla lyckats sänka barnadödligheten och födelsetalen lika mycket, trots att de har haft helt olika politiska system. Det viktiga är att satsa på basal hälsovård, tillgång till basmat, förbättrad vattenförsörjning, samt läs- och skrivkunnighet bland flickor/kvinnor.

När det gäller forskningen får 90 procent av hälsoproblemen tio procent av forskningspengarna. De sjukdomar som främst drabbar låginkomstländer är det inte lönsamt att utveckla nya läkemedel för. Även när det finns tillgång till läkemedel har människor inte råd att köpa dem.

Att beräkna hur många kvinnor som dör till följd av graviditet och förlossning är svårt att göra i många låginkomstländer eftersom många kvinnor dör och begravs utan att någon ställt en diagnos. Hans Rosling menar att nativitet går att räkna, eftersom man, som han mycket

visuellt beskriver, räknar genom att ”knacka på dörren” hos familjerna och sedan räknar det antal barn som kommer till dörren. När man däremot knackar på dörren hos en familj där mamman dött kommer ingen och öppnar dörren eftersom familjen splittras. Mannen åker iväg för att tjäna pengar på annan ort och barnen splittras till andra släktingar. Dessa barn löper dessutom en större risk att dö än de som har en mamma som lever.

Världens experter inom detta område är överens om att det är mycket viktigt att flickor får lära sig att läsa och skriva eftersom kunskap också innebär makt att förändra. I ett uttalande från det ministermöte som genomfördes framhölls att det finns en kollektiv skyldighet att förbättra hälsan hos flickor och kvinnor, särskilt i låginkomstländer och att hälsa hos flickor och kvinnor är en mänsklig rättighet.

Mer om denna konferens kan du läsa på www.womendeliver.org

